

BOEKRECENSIE: NEVADA – JACKPOT!

Uitgegeven door LITHOGRAPHIE LTD, DENVER, COLORADO in 2013

Deel 18 in de Engelstalige reeks extraLapis

Diverse auteurs

ISBN 978-0-9836323-4-4

pp 128 – 210 x 295 mm – 670 gram – softcover

32 Euro (Lapis D) of 36 US\$ (Mineralogical Record USA) (beide prijzen excl P&P)

Over de afgelopen jaren heeft extraLapis (E) de lovenswaardige gewoonte aangenomen zijn afleveringen een titel met dubbele bodem mee te geven en die traditie hebben ze ook nu verder gezet. De naam Nevada roept bij velen in eerste instantie beelden op van Las Vegas met zijn onvermijdelijke casino's en bijbehorende jackpots waar het geld langs alle kanten uitrolt. Iets minder bekend echter is het feit dat Nevada ook op mineralogisch gebied een echte jackpot is – denk maar aan de talrijke goed voorziene goud- en zilvermijnen uit zowel het verleden als het heden.

Maar laten we eerst even zien wat de extraLapis (E) pot ditmaal schaft.

Het eerste wat opvalt bij deze nieuwe uitgave – en wel zodra je ze hebt opengeslagen – is een tegen de binnenflap gekleefde plastieken map met daarin een gekleurde 40 x 50 cm vouwkaart van Nevada.

Daarop zijn niet alleen de namen en de grenzen van de counties aangeduid maar ook nog eens de belangrijkste mijnen en andere mineralenvindplaatsen. Aan de achterkant van de kaart worden die nog eens alfabetisch opgelijst (er zijn er meer dan 200) met de county waartoe ze behoren, hun index op het kaartje en hun geografische coördinaten. Dat is uitermate handig want tijdens het lezen kun je zonder veel moeite nagaan waar die of die aangehaalde locatie zich nu weer ergens bevindt: al bij al een hoogst lovenswaardig initiatief waarvan ik hoop dat het ook door andere uitgevers zo snel mogelijk wordt overgenomen.

Het werk opent met de geschiedenis van de roemruchte Comstock Lode (12 pp), de legendarische ertsader genaamd naar haar (vermeende – hij loog!) ontdekker, de opschepper/goudzoeker Henri Comstock. Vooral tussen 1859 en 1882 werden hier fabelachtige hoeveelheden goud en zilver gedolven onder soms verre van veilige omstandigheden: een onstabiele ondergrond, in combinatie met onverwachts opduikende heetwaterbronnen en vooral hebbelijke en schietgrage collega-gouddelvers eisten hun tol. Dit is niet zozeer een verhaal over de Comstock mineralen (die zijn er nauwelijks) dan wel een relaas over financiële machinaties allerhande zoals die toen door mineigenaars en bankiers werden opgezet. Zo bestond de uitbater van de Savage Mine het ooit om zijn voltallige ploeg kompels gedurende 24 uren ondergronds op te sluiten zodat hij ongehinderd en zonder tegenspraak het (valse!) gerucht kon verspreiden dat in zijn mijn een echte bonanza was gevonden – wat de waarde van zijn aandeel nagenoeg op slag meer dan vertienvoudigde. Voor wie mocht denken dat banken en beurzen heden ten dage onbetrouwbaar zijn: you ain't seen nothing yet!

Vervolgens wordt over 6 pp de geologie van Nevada uit de doeken gedaan. Dit is een van de meest complexe ter wereld die dan ook voor ongehoord rijke afzettingen zorgde, goed voor 18% van alle bekende mineralen en 42 eerstbeschrijvingen.

Dan wordt het Olinghouse mijndistrict ten westen van Reno besproken (4pp), vooral bekend om zijn aantrekkelijke goudspecimens.

Volgende aan beurt zijn de zilvermijnen in Lincoln County (4 pp), het zuidoosten van de staat. In zijn glorie tijd rond 1870 kon het stadje Pioche hier ooit bogen op 72 saloons, 32 hoerenkasten en de reputatie een van de gevaarlijkste plaatsen in het Westen te zijn. Uit zijn annalen leren we dat pas de zevenenzeventigste ten grave gedragene er stierf aan een natuurlijke oorzaak – de vorige

zesenzeventig overleden allemaal aan de gevolgen van schotwonden (meestal dodelijke infecties: de meeste gouddelvers waren beroerde schutters en hun vuurwapens bovendien hopeloos inaccuraat). Ook White Pine County in het oosten van Nevada was ooit beroemd voor zijn zilvermijnen (6 pp), maar later werden daar ook nog belangrijke en mineralenrijke koperafzettingen ontdekt. Ik herinner mij zo'n tiental jaren terug nog een korte passage door het centrum van Ely waar de hoofdstraat was afgezet met grote blokken chrysocolla.

Pas na 38 pagina's komt het eerste hoofdstuk dat niet over goud of zilver gaat maar wel over Garnet Hill, 15 km noordwest van Ely (4 pp) – een vindplaats waar almandien in een rhyoliet matrix voorkomt en die tevens toegankelijk is voor het publiek (na alle voorgaande meen ik hieruit te kunnen afleiden dat de autochtonen hier iets minder schietgraag zijn dan elders in Nevada?).

Nevada telt ook nogal wat vindplaatsen van stibniet: Mindat telt er op zijn eentje al meer dan 250 en enkele daarvan worden hier beschreven (8 pp).

Op de volgende 10pp worden – speciaal ten behoeve van lapidair geïnteresseerden - de belangrijkste voorkomens van opaal en turkoois besproken.

Maar dan wordt het toch stilaan weer tijd voor nog een verhaal over edelmetaal – met name de Round Mountain Mine in Nye County (8 pp). Hier werd goud op beperkte schaal ontgonnen sinds 1906 maar pas in 1992 werden er spectaculair rijke aders gevonden waarin regelmatig ook goed gekristalliseerde specimina voorkwamen. Die werden op gezette tijden door het mijnbeheer tegen de gangbare marktprijs voor goud verkocht aan hun werknemers vanwaar ze dan uiteindelijk hun weg vonden naar mineralenverzamelingen. Foto's van dergelijke (peperdure!) pronkstukken tref je heden ten dage regelmatig aan in de betere mineralenmagazines.

Majuba Hill (8 pp) is economisch gezien een eerder middelmatige koper- en tinmijn in Pershing County die vooral rond de twee wereldoorlogen actief was. Met zijn meer dan honderd (vooral koper-) mineralen blijkt het echter ook een natte droom voor micromounters te zijn: die zouden hier met zijn allen meer grond hebben verzet dan dat tijdens de jaren van actieve commerciële uitbating het geval was. Ook nu zijn de pittige details niet van de lucht: toen in de negentiger jaren het nieuws zich verspreidde dat de bewaker van de stilgelegde en afgesloten mijn de dood vond tijdens een vechtpartij in een bar in Winnemucca (jawel, we zijn nog steeds in Nevada) ontstond hier in geen tijd een ware stormloop van micromounters !

Hallelujah Junction bij Pederson Mountain (8 pp) aan de westgrens met California is bekend voor zijn kwarts: je vindt er – op roze kwarts na – zowat alle kleurvarianten en dan nog vaak als scepters.

Dan komt de Zapot pegmatiet in Mineral County aan beurt (8 pp), vooral bekend om zijn rookkwarts, microclien - variëteit amazoniet en topaas. De naam Zapot verwijst overigens niet naar een of andere exotische indianenstam maar staat eenvoudigweg voor "topaz" achterstevoren gespeld: tot zover alle romantiek – je staat gewoon versted van zoveel inventiviteit.

Onder de titel "Nevada – America's other golden state" (pp 10) wordt per county een overzicht gegeven van de voor verzamelaars belangrijkste goudvindplaatsen in die staat. De titel "Golden State" komt officieel nog altijd de staat California toe en vind zijn oorsprong grotendeels in de periode van de goldrush. Ondertussen is daar de goudwinning nagenoeg stilgevallen en is Nevada de eerste goudproducent binnen de USA geworden met een historische productie die binnenkort meer dan het dubbele zal zijn dan die van California.

De Meikle Mine in het noordoosten (6 pp) is naast goud (u had toch niets anders verwacht?) ook bekend voor zijn goudgele bariet. Deze bijdrage geeft tevens een goede appreciatie van de moeilijkheden bij het "specimen mining" (naar bariet) in een nog actieve moderne (goud)mijn.

In de "Nevada Mineral Gallery" (10 pp) volgt nog een rijk geïllustreerd overzicht van enkele typische mineraal/vindplaats combinaties die tot hier toe nog niet aan bod waren gekomen.

Als laatste (ditmaal helaas ondermaatse) bijdrage volgt "Wandering the Silver State" (4 pp), van de hand van Gloria Staebler, nota bene een van de extraLapis (E) uitgevers: een volgens mij mineralogisch/toeristisch pamflet voor Nevada alhoewel ik daar na drie lezingen nog altijd niet zeker

van ben. Waarmee nog maar eens bewezen is dat schoenmakers, respectievelijk uitgevers er beter aan doen bij hun leest, respectievelijk uitgeverij te blijven: voor mij had dit niet hoeven. Er wordt afgesloten met twee pagina's literatuurreferenties.

De Engelstalige extraLapis edities zijn ooit gestart als een integrale vertaling van hun Duitstalige tegenhangers maar kwalitatief hebben ze die ondertussen ver achter zich gelaten. Elke nieuwe uitgave staat weer garant voor een verzorgde, leerrijke en boeiende minimonografie over een mineralogisch onderwerp waarover anders nauwelijks goede (gepopulariseerde) literatuur beschikbaar is. Met "Nevada – Jackpot!" wordt die traditie onverminderd voortgezet. Alle mineralen van Nevada binnen een bestek van 128 pagina's behandelen is onmogelijk: historisch wordt het aantal mijnen en prospecties er op meer dan 100 000 geschat. Dit werk is er echter wel in geslaagd een representatief overzicht te bieden. Dat daarbij goud en zilver prominent op de voorgrond treden is nagenoeg onvermijdelijk: die maken nu eenmaal het mineralogisch paspoort van de staat uit. De bijdragen zijn (op één uitschuiver na - zie hoger) telkens relevant, deskundig gebracht en goed begrijpelijk geschreven: de beproefde cocktail van abstracte geologische en mineralogische concepten met sappige verhalen en anekdotes van verzamelaars gaat er telkens weer vlot in. ExtraLapis (E) is dan ook een van de weinige mineralogische uitgaven die van de eerste tot de laatste bladzijde uitstekend leesbaar zijn. Fotowerk en lay-out zijn traditiegetrouw effenaf onberispelijk – mij is momenteel geen uitgeverij bekend die dergelijk eindresultaat overtreft.

Toegegeven: mineralen uit Nevada zijn hier te lande minder bekend en bijgevolg niet erg vlot verkrijgbaar - met uitzondering misschien voor Round Mountain goudspecimens die dan weer zo afgrijselijk duur zijn dat je ze enkel in kapitaalsintensieve verzamelingen aantreft. Voor de verzamelaar die zich bij het aanschaffen van literatuur uitsluitend laat leiden door eigen nauwe verzamelinteresses is dit werk waarschijnlijk dan ook iets minder geschikt. Maar voor alle anderen met een bredere interesse kan ik dit werk zonder enige reserve ten zeerste aanbevelen.

RAYMOND DEDEYNE